

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2015

નોંધણી નંબર : _____

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

અભ્યાસક્રમ : PGPD

Numerical Code: 0040

પાઠ્યક્રમ : SESH-01

Numerical Code: 0662

વિષય : શ્રવણક્ષતિ પામેલા માટે શિક્ષણનો મૂળભૂત પાઠ્ય

તારીખ : 29/12/2015

સમય : 11.00 to 02.00

કુલ ગુણ : 80

-
- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. ભાષાની લાક્ષણિકતા વિશે વિસ્તારથી જણાવો.
 2. બધિર બાળક/ વ્યક્તિની કામગીરી પર પડતી બધિરતાની અસર જણાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. સંપ્રેષણ એટલે શું? માનવ સંપ્રેષણનું વર્ગીકરણ કઈ બે મુખ્યત્વે રીતે થાય છે? વિસ્તારથી સમજાવો.
 2. ભાષા શાસ્ત્રની શાખાઓના નામ જણાવી તેમના વિશે ટૂંકમાં પરિચય જણાવો.
 3. બધિરતાના મનોવૈજ્ઞાનિક પાસા- સમજ કેળવવાની જરૂરિયાતમાં કયા કયા પરિબલોનો સમાવેશ થાય છે?
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. બહેરાશનાં પ્રકાર જણાવો. શ્રવણબાધની માત્રાના આધારે તેના પેટા પ્રકાર જણાવો.
 2. ભાષા એટલે શું? સંકેત અને પ્રતિક વચ્ચેનો તફાવત ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. વાક્ય વિન્યાસ પદ્ધતિ વિશે જણાવી વાક્ય વિન્યાસના મૂળભૂત પ્રકારોના પાંચ નમૂના ઉદાહરણ આપી જણાવો.
 2. શબ્દાર્થ વિષયક પદ્ધતિ વિશે સવિસ્તાર જણાવો.
 3. ભાષા વિકાસના તબક્કા વિશે વિસ્તૃત રૂપે જણાવો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ આપો. (10)
1. શ્રવણમંદ બાળકો દ્વારા વપરાતી ભાષામાં અવારનવાર જોવા મળતી સાત ભૂલો ઉદાહરણ આપી જણાવો.
 2. શાબ્દિક ભાષા શીખવવાના ત્રણ કૌશલ્યો વિશે જણાવો.
 3. વિકલાંગો માટે વ્યવસાયિક તાલીમના મૂળભૂત સિદ્ધાંતો જણાવી રોજગારીના પ્રકાર વિશે લખો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. ભાષાકીય સંચારની પ્રત્યાયનના (સંપ્રેષણ) અભિગમો અને પદ્ધતિઓ વિશે ટૂંકમાં જણાવો.
 2. દ્વિભાષીયતા એટલે શું? દ્વિભાષી કોને કહી શકાય? શ્રવણમંદોના શિક્ષણમાં દ્વિભાષીયતાનું મહત્વ જણાવો.
 3. વિકલાંગ વ્યક્તિઓનો ધારો 1995 અનુસાર વિકલાંગ વ્યક્તિઓને મળતી સવલતો વિશે જણાવો.

પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)

1. બધિરો માટેની નિવાસી શાળાઓના ફાયદા- ગેરફાયદા જણાવો.
2. AYJNIHH ના કેન્દ્રોમાં ચાલતા તાલીમ માટેના કાર્યક્રમો વિશે જણાવો.
3. હેલન કેલર ઇન્સ્ટીટ્યુટ ફોર ધી ડેફ- બ્લાઈન્ડ સંસ્થાનો ટૂંકમાં પરિચય આપો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો એક વાક્યમાં જવાબ લખો. (06)

1. બહેરાંશના કારણો ટૂંકમાં જણાવો.
2. ભાષા પૂર્વેના બધિર અને ભાષા પશ્ચાતના બધિર એટલે શું?

પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)

1. જહોન ટ્રેસી કલીનીક, લોસ એન્જલસ, કેલીફોર્નિયા, યુ.એસ.એમાં આવેલી સંસ્થાની કામગીરી જણાવો.
2. ધી કલાર્ક સ્કૂલ ફોર ધી ડેફ, ચેન્નાઈમાં આવેલી સંસ્થાઓ પરિચય આપો.
3. શ્રવણ વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટે ક્ષમતા અને શિક્ષણ આધારિત સામાન્ય વ્યાવસાય, ઈજનેરી અને ટેકનિકલ તેમજ બીજા ઈજનેરી અભ્યાસક્રમોની સૂચિ જણાવો.

(બ) નીચે આપેલા વિધાનો ખરાં (✓) છે કે ખોટાં (x) તે જણાવો. (06)

1. કાનના મુખ્ય કેટલા ભાગ છે? કયા કયા?
 2. NCERT નું પૂરું નામ જણાવો.
 3. હેલન- કેલરનો જન્મ ક્યારે થયો હતો?
 4. દ્રશ્યમાન ભાષા (Visible speech) પદ્ધતિના શોધક કોણ હતા?
 5. ભારતની સૌ પ્રથમ બધિરો માટેની સંસ્થાની સ્થાપના ક્યારે અને ક્યાં થઈ હતી?
 6. વોલ્ટા બ્યુરોની સ્થાપના અને ટેલીફોનની શોધ કોણે કરી હતી?
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2015

નોંધણી નંબર : _____

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

અભ્યાસક્રમ : PGPD

Numerical Code: 0040

પાઠ્યક્રમ : SESH-02

Numerical Code: 0665

વિષય : શ્રવણક્ષતિ પામેલાનું કર્ણીય અને મૌલિક પુનર્વસન

તારીખ : 01/01/2016

સમય : 11.00 to 02.00

કુલ ગુણ : 80

-
- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. વાયાના માપદંડો વિસ્તારથી સમજાવો.
 2. પોકેટ મોડેલ શ્રવણયંત્રની નામનિર્દેશવાળી સ્વચ્છ આકૃતિ દોરી તેના વિવિધ ભાગો સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. શ્રવણયંત્રની બીબાઢાળ આકૃતિ દોરી તેના ભાગો સમજાવો.
 2. સ્પીચ ટ્રેનરનો અર્થ સમજાવી તેના ફાયદા અને મર્યાદાઓ લખો.
 3. અવાજના ભૌતિક માપદંડો સમજાવો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. કંડકટીવ શ્રવણખાધ થવાના કારણો લખો.
 2. સારી વાયાની લાક્ષણિકતાઓ વિસ્તારથી સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. બાહ્ય કર્ણની રચના અને તેના કાર્યો લખો.
 2. સાંભળવાની ખોડનો અટકાવ કરવા માટે કયા કયા પગલા લેવા જોઈએ?
 3. ટ્યુનિંગ ફાર્ક પરીક્ષણના ફાયદા અને ગેરફાયદા લખો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ આપો. (10)
1. વાયા શરીરનું એક ગૌણ કાર્ય છે ચર્ચા કરો.
 2. ઓડિયોમીટરના વિવિધ ભાગો વિશે લખો.
 3. શ્રવણ પરીક્ષણના હેતુઓ સ્પષ્ટ કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. અવાજ એટલે શું?
 2. વાયાના સામાન્ય વિકાસ માટેની ત્રણ પ્રાથમિક જરૂરિયાતો લખો.
 3. કાનના નમૂનાના પ્રકારો વિશે ટૂંકમાં લખો.
- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. આઈ.ટી.ઈ. શ્રવણયંત્રના ફાયદા અને મર્યાદાઓ લખો.
 2. પ્યોરટોન એટલે શું? ટૂંકમાં લખો.

3. શ્રવણ પરીક્ષણના પ્રકારોની યાદી બનાવો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો એક વાક્યમાં જવાબ લખો. (06)

1. મધ્યકર્ણના અંગો કયા કયા છે?
2. સાંભળવાની ખોડના પ્રકારો કયા કયા છે?

પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)

1. ઉચ્ચારણ સ્થાનના આધારે વાણીના અવાજોનું વર્ગીકરણ કરો.
2. સાઉન્ડ ફિલ્ડ ઓડિયોમીટરી એટલે શું? ટૂંકમાં સમજાવો.
3. મધ્યકર્ણના કાર્યો લખો.

(બ) ખાલીજગ્યા પૂરો. (06)

1. અવાજની પ્રગાઢતાનું માપ _____ છે.
 2. વરનીકે વિસ્તાર _____ માટે જવાબદાર છે.
 3. બંને હોઠો વડે ઉદ્ભવતો વ્યંજન _____ છે.
 4. ઈયરમોલ્ડ એ _____ નો ભાગ છે.
 5. ઓરિકલ કાનના _____ ભાગમાં આવેલ છે.
 6. શ્રવણ ખાદના માપનનો એકમ _____ છે.
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2015

નોંધણી નંબર : _____

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

અભ્યાસક્રમ : PGPD

Numerical Code: 0040

પાઠ્યક્રમ : SESH-03

Numerical Code: 0668

વિષય : શ્રવણક્ષતિ પામેલાને ભાષાના અને અન્ય વિષયોના શિક્ષણ કાર્યની પદ્ધતિ પ્રણાલી

તારીખ : 02/01/2016

સમય : 11.00 to 02.00

કુલ ગુણ : 80

-
- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. વાંચન શિક્ષણના વિવિધ અભિગમો વિસ્તારથી સમજાવો.
 2. શ્રવણ વિકલાંગ બાળકોના પૂર્વપ્રાથમિક અભ્યાસક્રમના ક્ષેત્રો સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. પૂર્વ પ્રાથમિક કાર્યક્રમના હેતુઓ ટૂંકમાં સમજાવો.
 2. ભાષા વિકાસ માટે ઉપયોગ થતી 'વાર્તાલાપ' પ્રવિધિ સમજાવો.
 3. પસંદગીની પદ્ધતિઓ વિશે ટૂંકમાં સમજાવો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. પાઠ્યપુસ્તકોનો ઉપયોગ કરતી વખતે શ્રવણ વિકલાંગ બાળકોને થતી મુશ્કેલીઓ અને ઉપાયો લખો.
 2. શ્રવણ વિકલાંગ બાળકોનું ઔપચારિક વાંચન શરૂ થાય તે પહેલા જરૂરી વિશિષ્ટ કૌશલ્યો ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. પ્રશ્નોત્તર પ્રવિધિને ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
 2. શિક્ષણમાં પાઠ્યપુસ્તકની ભૂમિકા ટૂંકમાં સમજાવો.
 3. 'ધ એપલ ટ્રી પ્રોગ્રામ' વિશે ટૂંકમાં લખો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ આપો. (10)
1. વાંચન પ્રેરણાને અસર કરતા પરિબળો વિશે ટૂંકમાં લખો.
 2. મેટરનલ રીફ્લેક્ટીવ મેથડ વિશે ટૂંકમાં લખો.
 3. ઔપચારિક અને અનૌપચારિક મૂલ્યાંકન વિશે ટૂંકમાં લખો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. વિકાસાત્મક વાંચન વિશે ટૂંકમાં લખો.
 2. ભાષા વિકાસની માળખાગત પદ્ધતિને ટૂંકમાં સમજાવો.
 3. સાઈનીંગ સીસ્ટમ વિશે ટૂંકમાં લખો.

- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. મનોરંજનાત્મક વાંચન વિશે ટૂંકમાં લખો.
 2. વિશેષ શિક્ષકના કાર્યો લખો.
 3. ભાષાના ધ્યેયો લખો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો એક વાક્યમાં જવાબ લખો. (06)
1. વાંચન એટલે શું?
 2. વાતચીતના પ્રકારો કયા કયા છે?
- પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. અભ્યાસક્રમ અનુકૂળનની ઉપયોગિતા લખો.
 2. Linguistic Profile Test (LPT) વિશે ટૂંકમાં લખો.
 3. શબ્દ કૌશલના વિકાસ માટેની ત્રણ exercises લખો.
- (બ) વાક્ય સાચું છે ખોટું લખો. (06)
1. 'સમાચાર' ભાષા શિક્ષણની એક પદ્ધતિ છે.
 2. ભાષા પ્રાપ્તિ એ નિરંતર ચાલનારી પ્રક્રિયા છે. તે માત્ર વર્ગનું ઉત્પાદન નથી.
 3. માત્ર ઔપચારિક પરીક્ષણો દ્વારા જ ભાષાનું મૂલ્યાંકન થઈ શકે છે.
 4. સંપ્રેષણ (Communication) માત્ર મૌખિક જ હોઈ શકે છે.
 5. સંપ્રેષણ (Communication) માત્ર ભાષા દ્વારા જ સંભવ છે.
 6. પ્રાકૃતિક પદ્ધતિ ભાષા શીખવાની એક પદ્ધતિ છે.
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2015

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : SECP-01

Numerical Code: 0658

વિષય : નવા ઉભરતા ભારતીય સમાજમાં શિક્ષણ

તારીખ : 26/12/2015

સમય : 11.00 to 02.00

કુલ ગુણ : 80

-
- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. કેળવણીનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી કેળવણીનાં ધ્યેયો વર્ણવો.
 2. કેળવણીનાં ઘટકો જણાવી, લોકશાહીના શિક્ષકની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. પ્રાચીન ભારતનાં અધ્યયન કેન્દ્રો વિશે મુદ્દાસર લખો.
 2. મુસ્લિમ શિક્ષણનાં પાયાનાં લક્ષણો વર્ણવો.
 3. ભારતમાં આધુનિક શિક્ષણનાં પરિબલો વર્ણવો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. આપણા આદર્શો કયા હોવા જોઈએ?
 2. ભારતીય સમાજનાં જીવન ધ્યેયો અને આકાંક્ષાઓ વર્ણવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. જંગલી સમાજ અને સભ્ય સુસંસ્કૃત સમાજનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
 2. માનવ વિકાસના ક્રમિક પાંચ તબક્કાઓ વર્ણવો.
 3. આજની આધુનિકીકરણ પ્રક્રિયાના પ્રવાહો વર્ણવો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ આપો. (10)
1. જિલ્લા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ ઇન્સ્ટિટ્યુટ(DIET) ના ઉદ્દેશો અને ગુણધર્મો વર્ણવો.
 2. 'શાળા સમાજનું કેન્દ્ર છે.'- સમજાવો.
 3. સમુદાયનાં કાર્યો વર્ણવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. ઔપચારિક શિક્ષણ પદ્ધતિના ભાગ વર્ણવો.
 2. બિન ઔપચારિક શિક્ષણ પદ્ધતિના ગુણધર્મો વર્ણવો.
 3. દૂરવર્તી શિક્ષણનું મહત્વ લખો.
- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. વિકાસનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
 2. ગાંધીજીએ જણાવેલાં સામાજિક દૃષ્ટર્મો જણાવો.

3. ટકાઉ વિકાસનો અર્થ ઉદાહરણ સહ સમજાવો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો એક વાક્યમાં જવાબ લખો. (06)

1. આજીવન શિક્ષણના મહત્વના બે મુદ્દા લખો.
2. ગાંધી વિચાર મુજબ બંધારણના ઘડવૈયાઓએ પૂરી પાડેલી બાબતો લખો.
3. કેળવણીએ આત્મનિર્ભર વ્યક્તિનું ઘડતર કરવું જોઈએ, તે શિક્ષણના કયા ધ્યેયમાં નિર્દેશિત છે?

પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)

1. મૂલ્યાંકનના ઘટકો લખો.
2. માનવસંસાધન વિકાસની જરૂરિયાતનાં પરિમાણો લખો.
3. ગ્રામ સ્વરાજ માટે ગાંધીજીની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.

(બ) નીચે આપેલા વિધાનો ખરાં (✓) છે કે ખોટાં (×) તે જણાવો. (06)

1. ગુજરાતમાં ત્રિસ્તરીય શિક્ષણ વ્યવસ્થા છે.
 2. શાળા- કોલેજો અનૌપચારિક પદ્ધતિથી શિક્ષણ પૂરું પાડે છે.
 3. હોદ્દાની રૂએ વડાપ્રધાન CABE ના ચેરમેન હોય છે.
 4. NCERT નાં ચાર રિજીયોનલ ઇન્સ્ટીટ્યુટ છે.
 5. ગાંધીયન પ્રતિમાન એ ટકાઉ વિકાસનું કારક પ્રતિમાન છે.
 6. વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીનું આંતર માળખું દેશના 4 ક્ષેત્રોમાં અસ્તિત્વ ધરાવે છે.
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2015

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : SECP-02

Numerical Code: 0659

વિષય : શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન

તારીખ : 27/12/2015

સમય : 11.00 to 02.00

કુલ ગુણ : 80

-
- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ આપો. (10)
1. આધુનિક મનોવિજ્ઞાનનો અર્થ આપી, આધુનિક મનોવિજ્ઞાનના કાર્યક્ષેત્રને ચર્ચો.
 2. મનોવિજ્ઞાનની શાખાઓ જણાવી; પ્રાયોગિક મનોવિજ્ઞાન, શારીરિક મનોવિજ્ઞાન અને ઔદ્યોગિક મનોવિજ્ઞાનની સમજૂતી આપો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ આપો. (10)
1. શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનની, વ્યાખ્યા આપી, શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનના ઉદ્દેશ્ય જણાવો.
 2. શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનના સંદર્ભમાં અધ્યયન અને પ્રત્યાસ્મરણ પ્રક્રિયાને પ્રભાવિત કરવાવાળા કારકપરિબળો ચર્ચો.
 3. વિશિષ્ટ બાળકોનું પરિભાષીકરણ કરી, અસામાન્યતાની પ્રવૃત્તિ ચર્ચો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. વૃદ્ધિ અને વિકાસની સંકલ્પના આપી, વૃદ્ધિ અને વિકાસને જોવાની નવીન રીતો વર્ણવો.
 2. વિકાસના સિદ્ધાંતો વર્ણવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. શારીરિક વિકાસનો અર્થ આપી, પૂર્વશાલેય વર્ષો દરમિયાન થનાર શારીરિક પરિવર્તનો ચર્ચો.
 2. ભાષાવિકાસનો અર્થ આપી, પ્રારંભિક વિદ્યાર્થીઓના ભાષાવિકાસમાં સુધારણા વિશે સમજૂતી આપો.
 3. કિશોરાવસ્થા દરમિયાન થનાર પરિવર્તનો ટૂંકમાં જણાવો કે ચર્ચો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. માર્ગદર્શન અને પરામર્શન એટલે શું?, જણાવી માર્ગદર્શન અને પરામર્શનની તુલના કરો.
 2. અપવાદિતા (exceptionality) ના વિચારો ટૂંકમાં જણાવો.
 3. વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શનની જરૂરિયાતો વર્ણવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. તણાવ એટલે શું? તણાવ પ્રત્યેના પ્રત્યાચારના ત્રણ તબક્કાઓ જણાવો.
 2. તણાવ પરિબળોના પ્રકારો જણાવો.
 3. સારી જાતીયતા સંબંધી નિર્ણાયકતા વિશે સમજૂતી આપો.

- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. જ્ઞાનાત્મક વિકાસમાં વ્યક્તિગત તફાવતો જણાવો.
 2. અભિયોગ્યતાનું સ્વરૂપ ચર્ચો.
 3. દ્રશ્ય અક્ષમતાના કાર્યો વર્ણવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. (06)
1. બુદ્ધિની વ્યાખ્યા આપો.
 2. સહસબંધાંક એટલે શું?
- પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં લખો. (06)
1. જ્ઞાનાત્મક વિકાસના તબક્કાઓ ટૂંકમાં ચર્ચો.
 2. સર્જનાત્મકતા એટલે શું? સર્જનાત્મકતાની પરિભાષા અને સિદ્ધાંત ચર્ચો.
 3. સ્ટેનફોર્ડ- બિનેટ કસોટીની સમજૂતી આપો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (બધાજ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.) (06)
1. પીઆગેટનની પદ્ધતિ પ્રમાણે માનસિક યોજનાના વિકાસ પર કેટલા ઘટકો અસર કરે છે?
(અ) એક (બ) બે (ક) ત્રણ (ડ) ચાર
 2. ઈ.પી.ટોરેન્સે રજૂ કરેલ સર્જનાત્મકતા માપન માટેની કસોટીના કેટલા ભાગ છે?
(અ) એક (બ) બે (ક) ત્રણ (ડ) ચાર
 3. AAMD એટલે શું?
(અ) અમેરિકન એસોસિએશન એન્ડ મેન્ટલ ડેફિકિસિટોન્સી
(બ) અમદાવાદ એસોસિએશન એન્ડ મેન્ટલ ડિફેન્સ
(ક) ઓસ્ટ્રેલિયા એસોસિએશન એન્ડ મેન્ટલ ડેફિકિસિટોન્સી
(ડ) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ
 4. કુલ મંદબુદ્ધિ વસ્તીમાંથી _____ ટકા વ્યક્તિઓ તીવ્ર મંદબુદ્ધિ કક્ષાના છે.
(અ) 1.5 ટકા (બ) 1.6 ટકા (ક) 1.7 ટકા (ડ) 1.25 ટકા
 5. માહિતીની આલેખિત રજૂઆતના કેટલા રસ્તાઓ છે?
(અ) એક (બ) બે (ક) ત્રણ (ડ) ચાર
 6. વિતરણનો _____ એ અંકગણિતીય સરસરી છે.
(અ) મધ્યક (બ) મધ્યસ્થ (ક) બહુલક (ડ) સહસબંધ

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2015

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : SECP-03

Numerical Code: 0660

વિષય : શૈક્ષણિક આયોજન અને સંચાલન

તારીખ : 31/12/2015

સમય : 11.00 to 02.00

કુલ ગુણ : 80

-
- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. શૈક્ષણિક આયોજનના લક્ષણો અને સિદ્ધાંતો સ્પષ્ટ કરો.
 2. કમમાપદંડ એટલે શું? તેના પ્રકારોની વિગતે ચર્ચા કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. શિક્ષણ ક્ષેત્રે માનવ સંસાધન વિકાસ મંત્રાલય (MHRD) ની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
 2. અભ્યાસક્રમ વિકાસના અભિગમો સમજાવો.
 3. બોધાત્મક અને બિનબોધાત્મક વર્તનના ક્ષેત્રો જણાવો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. સારા મૂલ્યાંકન સાધનની વિશેષતાઓ સમજાવો.
 2. અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકનના સ્ત્રોતોની ચર્ચા કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. વિશ્વવિદ્યાલય શિક્ષણ પંચ (1948- 49) ની મુખ્ય ભલામણો જણાવો.
 2. ટેઈલર (Tyler) નું પ્રતિમાન જણાવો.
 3. પ્રમાણિત તેમજ પરંપરાગત વર્ગ સિદ્ધિ કસોટીની તુલના કરો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. પ્રથમ પંચવર્ષીય યોજનામાં કઈ બાબતોને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવ્યું છે?
 2. અભ્યાસક્રમના આધારો સમજાવો.
 3. સિદ્ધિ કસોટીના હેતુઓ સ્પષ્ટ કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. ભારતીય બંધારણ શિક્ષણ અંતર્ગત હિન્દીનો વિસ્તાર વિશે માહિતી આપો.
 2. અભ્યાસક્રમના હેતુઓની રચના કરતી વખતે કઈ બાબતો ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ?
 3. લિકર્ટના વલણ માપદંડની રચના માટે કયા સોપાનો અનુસરવામાં આવે છે?
- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. મોડ્યુલર અભ્યાસક્રમનો અર્થ સમજાવો.
 2. ગ્રેડિંગ પ્રણાલી શું છે?

3. પુનર્વસનના ક્ષેત્રે આર.સી.આઈ.ની ભૂમિકા જણાવો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. (06)

1. બિન માળખાગત મુલાકાત એટલે શું?
2. સમાજનું લઘુસ્વરૂપ કોને ગણવામાં આવે છે?
3. શૈક્ષણિક આયોજનનો અર્થ જણાવો.

પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. માનવબળ અભિગમ વિશે ટૂંકમાં માહિતી આપો.
2. અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકનની જરૂરિયાત જણાવો.
3. બહુવિકલ્પ પ્રકારની કસોટી અને જોડકા જોડો પ્રકારની કસોટી ઉદાહરણસહ સમજાવો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો. (06)

1. રાજીવગાંધી (1987) એ શિક્ષણ ખાતાનું નામ કયું રાખ્યું હતું?
(અ) MHRD (બ) MSJE (ક) RCI (ડ) NCTE
2. રાષ્ટ્રીય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદનું અંગ્રેજીમાં ટૂંકું નામ જણાવો.
(અ) NCTE (બ) RCI (ક) NCERT (ડ) DIET
3. અભ્યાસક્રમ વિકાસના અભિગમોને કેટલા જૂથોમાં વહેંચવામાં આવ્યા છે?
(અ) પાંચ (બ) ત્રણ (ક) આઠ (ડ) ચાર
4. કેન્દ્ર તરેહ અભ્યાસક્રમ એ કયા પ્રકારનો અભ્યાસક્રમ છે?
(અ) સંકલિત અભ્યાસક્રમ
(બ) અધ્યેતાકેન્દ્રી અભ્યાસક્રમ
(ક) પ્રવૃત્તિકેન્દ્રી અભ્યાસક્રમ
(ડ) સમસ્યાકેન્દ્રી અભ્યાસક્રમ
5. કઠિનતા મૂલ્યનું સૂત્ર જણાવો.
(અ) $\frac{R \times 100}{T}$ (ક) $\frac{R \times 50}{T}$
(બ) $\frac{T \times 100}{R}$ (ડ) $\frac{T \times 50}{R}$
6. મૂલ્યાંકનની સૌથી વધુ લોકપ્રિય પદ્ધતિ કઈ છે?
(અ) મુલાકાત (ક) ક્રમ માપદંડ
(બ) ઓળખયાદી (ડ) પ્રસંગનોંધ

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2015

નોંધણી નંબર : _____

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

અભ્યાસક્રમ : PGPD

Numerical Code: 0040

પાઠ્યક્રમ : SECP-04

Numerical Code: 0661

વિષય : વિકલાંગતાનો પરિચય

તારીખ : 28/12/2014

સમય : 11.00 to 02.00

કુલ ગુણ : 80

-
- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. મગજનાં લકવાનાં પ્રકારો સોદાહરણ સમજાવો.
 2. શ્રવણદોષોનાં કારણો તથા તેને રોકવાના ઉપાયો સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. વિકલાંગ બાળકોનાં શિક્ષણમાં સમુદાયની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
 2. આકારણીનાં પ્રકારો જણાવી તેની વિગતે ચર્ચા કરો.
 3. વિકલાંગ બાળકોનાં શિક્ષણમાં માતા-પિતાની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. વિકલાંગોનાં શિક્ષણમાં રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાની ભૂમિકા ચર્ચો.
 2. અભ્યાસક્રમ એટલે શું? દ્રષ્ટિક્ષતિ પામેલા બાળકો માટે ધ્યાન, પ્રતિભા બોધન, હલન- ચલન પ્રેરક ક્ષમતા વિકસાવવા માટે અભ્યાસક્રમની રચના કેવી રીતે કરવી.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. ADD અને ADHD બાળકો વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
 2. મંદબુદ્ધિતાનાં વર્ગીકરણ કયાં-કયાં સ્તરે થાય છે? IQનાં આધારે મંદબુદ્ધિતાનું વર્ગીકરણ સમજાવો.
 3. સંમિલીત શિક્ષણ યોજનાનાં લાભો વિગતે સમજાવો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. C.P. (મગજનો લકવો) ધરાવતાં બાળકોને કઈ-કઈ ટ્રેનીંગ જરૂરી છે.
 2. યુનિસેફનાં મુખ્ય કાર્યો સમજાવો.
 3. વિકલાંગતા ક્ષેત્રમાં NPE ની ભૂમિકા દર્શાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. શીખવાની અસમર્થતાનાં પેટાપ્રકારોનાં નામ લખો.
 2. અસ્થિક્ષતિ પામેલા બાળકો માટે કઈ સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ છે.
 3. મંદબુદ્ધિ બાળકની ઓળખ તમે કેવી રીતે કરશો?

- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. ડાઉન સિન્ડ્રોમને લક્ષણો સાથે સમજાવો.
 2. સ્વલિનતા વિશે ચર્ચા કરો.
 3. નેશનલ પોલીસી ઓન એજ્યુકેશન (એન.પી.ઈ) નાં ઉદ્દેશ્યો લખો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. (06)
1. ડી.એસ.એમ. IV (D.S.M.IV) નું પૂરુનામ લખો.
 2. કાનનાં મુખ્ય ત્રણ હાડકાઓનું નામ કયું છે.
 3. બહુવિકલાંગતાની વ્યાખ્યા આપો.
- પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. શ્રવણમંદ બાળકોનાં શિક્ષણમાં વિશિષ્ટ શિક્ષકોએ શું ધ્યાન રાખવું જોઈએ.
 2. વર્ગીકરણનાં લાભો બતાવો.
 3. ક્ષતિ વિકલાંગતા અને મુશ્કેલીવશ અસમર્થતાને સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (બધાજ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.) (06)
1. કયા ઉપનિષદમાં માનસિક મંદતાને સૌ પ્રથમ દર્શાવવામાં આવ્યું છે?
(અ) રામાયણ (બ) પંચતંત્ર (ક) ગીતા (ડ) ગર્ભ
 2. ICIDHનું પૂરુનામ -
(અ) ઈન્ટરનેશનલ ક્લાસિફિકેશન ઓફ ઈમ્પેરમેન્ટ ડીસએબીલીટી એન્ડ હેન્ડીકેપ
(બ) ઈન્ટરનેશનલ ક્લાસિફિકેશન ઓફ ઈન્ડિપેન્ડેન્ટ ડિસેબલ એન્ડ હેન્ડીકેપ
(ક) ઈન્ડિયન ક્લાસિફિકેશન ઓફ ઈમ્પેરમેન્ટ ડીસએબીલીટી એન્ડ હેન્ડીકેપ
(ડ) ઈન્ડિયન ક્લાસિફિકેશન ઈન્ડિપેન્ડેન્ટ ડિસેબલ એન્ડ હેન્ડીકેપ
 3. દ્રષ્ટિનું માપન _____ પ્રકારનું ચાર્ટથી કરવામાં આવે છે.
 4. શ્રવણ ક્ષતિનાં માપન, એકમ _____ છે.
 5. WHO સ્વાસ્થ્ય સંબંધી બાબતોની દેખરેખ રાખે છે.(સાયું/ ખોટું)
 6. માનસિક મંદતા પૂર્વજન્મનાં પાપોનાં લીધે થાય છે. (સાયું/ ખોટું)
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2015

નોંધણી નંબર : _____

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

અભ્યાસક્રમ : PGPD

Numerical Code: 0040

પાઠ્યક્રમ : SESV-01

Numerical Code: 0664

વિષય : દ્રષ્ટિક્ષતિ પામેલા બાળકોના શિક્ષણનો પરિચય

તારીખ : 29/12/2015

સમય : 11.00 to 02.00

કુલ ગુણ : 80

-
- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. દ્રષ્ટિક્ષતિ પામેલાં બાળકોની ચીકિત્સકીય આકારણી વિશે સમજાવો.
 2. દ્રષ્ટિક્ષતિની સંકલ્પના સમજાવો અને દ્રષ્ટિ વિહિનતાના લીધે બાળકમાં કઈ-કઈ સંકલ્પનાઓનાં વિકાસમાં મુશ્કેલી પડે છે. એની ચર્ચા કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. દ્રષ્ટિવિહિનો પ્રત્યે માતા-પિતાનાં વલણો વર્ણવી આ વલણોમાં પરિવર્તન લાવવાં શિક્ષક તરીકે તમે શું કરશો?
 2. ટાળી શકાય તેવી દ્રષ્ટિવિહિનતા કઈ-કઈ છે?
 3. આંખોનાં સામાન્ય રોગો કયા-કયા છે?
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. PWD એક 1995ની વિસ્તારથી ચર્ચા કરો.
 2. ક્ષતિ વિકલાંગતા અને મુશ્કેલીવશ અસમર્થતાએ પારિભાષિક શબ્દોને સવિસ્તાર સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. લોવેન ફિલ્ડ (1975) નાં મતાનુસાર દ્રષ્ટિહીન વ્યક્તિ પર લદાયેલી પાયાની મર્યાદાઓ જણાવો.
 2. વક્રીભવનક્ષમ ખામી (Refractive error) એટલે શું? કોઈપણ બે ખામી ઉપર ચર્ચા કરો.
 3. સહવિકલાંગતાનાં કોઈપણ બે પ્રકાર સમજાવો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. મૌખિકતા (verbalism) એટલે શું? ઉદાહરણ આપીને સમજાવો.
 2. સુરંગ દ્રષ્ટિ (Tunnelvision) એટલે શું?
 3. મેનેરીઝમ એટલે શું? દ્રષ્ટિહિન બાળકોમાં કયાં- કયાં મેનેરીસ્ટીક વ્યવહાર જોવા મળે છે?
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. દ્રષ્ટિહિન બાળકનાં સહાયક સાધનો કયાં- કયાં છે?
 2. વ્યાપકતા (Prevalence) નો અર્થ સમજાવો.
 3. ખામી (impairment) એટલે શું?

- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. શીઘ્ર હસ્તક્ષેપનો મહત્વ સમજાવો.
 2. અલ્પદ્રષ્ટિને PWD એક્ટનાં અનુસાર વ્યાખ્યાયિત કરો.
 3. હકારાત્મક અભિવૃત્તિનો અર્થ શું છે?
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. (06)
1. વલણ એટલે શું?
 2. દ્રષ્ટિ તીક્ષણતા એટલે શું?
 3. આંખોની સંરચનામાં કેટલી સપાટી હોય છે?
- પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. જામર વિશે સંક્ષિપ્તમાં સમજાવો.
 2. અલ્પદ્રષ્ટિ બાળકોનાં શિક્ષણમાં કમ્પ્યુટરનું મહત્વ સમજાવો.
 3. 'ઝલુકોમા' શું છે? એ આંખોને કેવી રીતે પ્રભાવિત કરે છે?
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (બધાજ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.) (06)
1. ભારતમાં દ્રષ્ટિહીનો માટેની સૌ પ્રથમ શાળા કયા શહેરમાં સ્થપાઈ હતી?
(અ) મુંબઈ (બ) અમૃતસર (ક) કલકત્તા (ડ) અમદાવાદ
 2. આર.સી.આઈ.નું પૂરું નામ છે.-
(અ) રાષ્ટ્રીય વિકલાંગ પરિષદ
(બ) રીહાબીલીટીશન કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયા
(ક) રાષ્ટ્રીય પુનર્વશન પરિષદ
(ડ) ઉપરમાંથી એક પણ નહિ
 3. કલકત્તા બ્લાઈન્ડ સ્કૂલ શરૂ કરનાર પહેલી વ્યક્તિ _____ હતા.
 4. _____ સદીમાં હેલન કેલર _____ માં જન્મી હતી.
 5. આંખોમાં ચાર પરત (Layer) હોય છે. (સહી/ ગલત)
 6. અંધક્ષતિ ધરાવતા વ્યક્તિને માનસિક મંદતા પણ હોઈ શકે છે. (સહી/ ગલત)
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2015

નોંધણી નંબર : _____

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

અભ્યાસક્રમ : PGPD

Numerical Code: 0040

પાઠ્યક્રમ : SESV-02

Numerical Code: 0667

વિષય : દ્રષ્ટિક્ષતિ વિશે શૈક્ષણિક પરિપ્રેક્ષ્ય

તારીખ : 01/01/2016

સમય : 11.00 to 02.00

કુલ ગુણ : 80

-
- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. ગીચવસ્તી ધરાવતા વિસ્તારો માટે ઉપયોગમાં લઈ શકાય તેવા રીસોર્સ મોડેલની સમજૂતી આપો.
 2. આંખની રચના દોરી તેના જુદાજુદા ભાગોનું વર્ણન કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. દ્રષ્ટિની મંદતાવાળા બાળકો માટે કમ્પ્યુટર, ઈન્ટરનેટનું મહત્વ અને સુલભતા વર્ણવો.
 2. દ્રષ્ટિની મંદતાવાળા બાળકોની મૂલ્યાંકનની વૈદકીય પદ્ધતિઓ લખો અને વિસ્તૃત સમજ આપો.
 3. વિશિષ્ટ શાળાઓ એટલે શું? નિવાસી શાળાઓ વિશે ટૂંકમાં માહિતી આપો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. દ્રષ્ટિની મંદતાવાળા બાળકોને વાંચન લેખન અને ગણિત માટે ઉપયોગી થતાં આધુનિક સાધનોની વિસ્તૃત સમજ આપો.
 2. બહુલક્ષી હેતુવાળા હકોના કામદાર કોણ છે? સમાજના અશક્તિમાન વ્યક્તિઓની સેવા માટે તેમની જવાબદારીઓનું વર્ણન કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. આંખના સામાન્ય રોગો વિશે માહિતી આપો.
 2. “ભારતીય વિકલાંગ શિક્ષણમાં સમાવેશ શિક્ષણની જરૂરિયાત” તમારા વિચારો લખો.
 3. દ્રષ્ટિમંદતા ધરાવતા બાળકો માટે પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષ સેવાની જરૂરિયાતો વિશે ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. દ્રષ્ટિની મંદતા ધરાવતા બાળકોમાં O&M માટે ઉપયોગમાં આવતા આધુનિક સાધનો વિશે સમજાવો.
 2. સંકલિત અને સંમિલિત શિક્ષણને સફળ બનાવવા માટે સામાન્ય શાળાની ભૂમિકા વર્ણવો.
 3. સમાજમાં જાગૃતતા લાવવા અને ગરીબાઈ દૂર કરવા રાષ્ટ્રીય શૈક્ષણિક અને રોજગારી તાલીમ કાર્યક્રમો વિશે નોંધ કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. દ્રષ્ટિની મંદતાવાળા બાળકો પરંપરાગત રીતે ઉપયોગમાં લેતા સાધનોની યાદી બનાવો.
 2. સમાવર્તી શિક્ષણમાં NCA ની ભૂમિકા વર્ણવો.
 3. દ્રષ્ટિની મંદતાવાળા બાળકોને તાણને કારણે આરોગ્ય પર થતી અસરો વર્ણવો.

પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. “નબળા-અશક્તિવાળા બાળકો માટે વ્યવસાયિક શિક્ષણ આપવું જરૂરી છે.”- સમજાવો.
2. એજ્યુકેશન ટેકનોલોજી એટલે શું? દ્રષ્ટિમંદતાવાળા બાળકો માટે તેનું મહત્વ સમજાવો.
3. Plus Curriculam અને extra Curriculam વચ્ચેનો ભેદ સમજાવો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. (06)

1. શૈક્ષણિક ટેકનોલોજી એટલે શું?
2. રેમેડીયલ ટીચીંગ વિશે સમજ આપો.
3. લઘુદ્રષ્ટિની ખામી ક્યારે ગણાય છે?

પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. સંકલિત અને સંમિલિત શિક્ષણને સફળ બનાવવા શાળાના વડાની જવાબદારીઓ જણાવો.
2. દ્રષ્ટિની મંદતાવાળા બાળકો માટે વહેલાસરની ઓળખ અને તેનું મહત્વ જણાવો.
3. સમાજમાં જાગૃતતા અને ગરીબાઈ દૂર કરવા માટે રાષ્ટ્રીય “કાયદા ઘડવા” કાર્યક્રમ શા માટે કરવામાં આવ્યો છે?

(બ) નીચેની ખાલીજગ્યા પૂરો. (06)

1. ઈશાહારા ટેસ્ટ સામાન્ય રીતે _____ ના અસેસમેન્ટ કરવા માટે વપરાય છે.
 2. આંસુના શ્રાવ માટે _____ ગ્રંથિ જવાબદાર છે.
 3. પર્વતીય વિસ્તારમાં _____ રિસોર્સ મોડેલ વધુ ઉપયોગી છે.
 4. દ્રષ્ટિની મંદતાવાળા બાળકો માટે ટેકનોલોજી ના _____ અને _____ અભિગમો રજૂ કરાયા છે.
 5. IEDC નું પૂર્ણ નામ _____ છે.
 6. આસપાસના અભ્યાસક્રમનો ભ્રમણ દ્વારા જાતે અભ્યાસ કરવાની પ્રક્રિયાને _____ કહે છે.
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2015

નોંધણી નંબર : _____

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

અભ્યાસક્રમ : PGPD

Numerical Code: 0040

પાઠ્યક્રમ : SESV-03

Numerical Code: 0670

વિષય : પાઠ્યસૂચનાઓ આપવાની પદ્ધતિ

તારીખ : 02/01/2016

સમય : 11.00 to 02.00

કુલ ગુણ : 80

-
- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. દ્રષ્ટિક્ષતિને કારણે બાળકના જ્ઞાનેન્દ્રિય વિકાસ પર થતી અસરો લખો અને સમજાવો.
 2. દ્રષ્ટિહીન બાળકોના શિક્ષણમાં ઉપયોગમાં લેવાતા વિશેષ ઉપકરણો અને સાધનોની યાદી બનાવો. બ્રેઇલ વાંચન અને લેખન કઈ રીતે કરી શકાય તે સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. ભારતીય બ્રેઇલના વિકાસ વિશે જણાવો અને બ્રેઇલ શીખવા પર અસર કરતાં હાનિકારક પરિબલો જણાવો.
 2. દ્રષ્ટિહીન વિદ્યાર્થીના વિકાસ અર્થે પાઠ સૂચનાલક્ષી ઉદ્દેશો વર્ણવો અને શીખવા માટેની સામગ્રી અને પદ્ધતિનો ઉપયોગ જણાવો.
 3. વિજ્ઞાન શિક્ષણના ધ્યેયો વર્ણવો અને શીખવા માટેની જુદીજુદી પદ્ધતિઓ લખો અને વર્ણવો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. દ્રષ્ટિહીન બાળકો માટે ભાષા શિક્ષણનું મહત્વ સમજાવો ભાષા શિક્ષણના કૌશલ્યો લખો અને શ્રવણ કૌશલ્ય વિસ્તારથી સમજાવો.
 2. પિઆજેના જ્ઞાનતંત્રીય વિકાસના તબક્કાઓ જણાવો અને કોઈપણ ત્રણ તબક્કાઓ સવિસ્તાર લખો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. બ્રેઇલ વાંચન શીખવાની પદ્ધતિઓ સમજાવો.
 2. દ્રષ્ટિહીન બાળકને ગણિત શિક્ષણ આપવું શા માટે જરૂરી છે? ગણિત શિક્ષણ આપતી વખતે શિક્ષકને પડતી મુશ્કેલીઓ વર્ણવો.
 3. સમાજશાસ્ત્ર અને સમાજવિદ્યાનો અર્થ જણાવો. સામાજિક વિજ્ઞાનના હેતુઓ અને ધ્યેયો સમજાવો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. શબ્દભંડોળ અને સારગ્રહણ એટલે શું? બ્રેઇલ વાંચન માટે તે જરૂરી છે સમજાવો.
 2. ઓરિએન્ટેશન અને મોબીલીટી એટલે શું? તેનું મહત્વ વર્ણવો.
 3. મૂલ્યાંકન એટલે શું? દરેક વિષયમાં મૂલ્યાંકન શા માટે જરૂરી છે. મૂલ્યાંકનની પદ્ધતિઓ લખો.

(બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. દ્રષ્ટિહીન બાળકોને જુદાજુદા નકશાઓ સમાજવિદ્યા શિક્ષણમાં કઈ રીતે ઉપયોગી છે. સમજાવો.
2. ગણિતમાં ઉપયોગી સાધનોની યાદી બનાવો અને કોઈપણ બે ઉપકરણો સમજાવો.
3. ભાષા વિકાસ માટે પૂર્વજરૂરીયાતની કુશળતાઓનું વર્ણન કરો.

પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. નકશો એટલે શું? દ્રષ્ટિક્ષતિ ધરાવતા બાળકોને નકશા શિક્ષણમાં પડતી મુશ્કેલીઓ વિશે જણાવો.
2. નિદાનાત્મક અને ઉપચારાત્મક મૂલ્યાંકન દ્રષ્ટિહીન બાળકોને ધ્યાનમાં રાખી કઈ રીતે કહી શકાય. સમજાવો.
3. આકલન અને હલનચલનની વિવિધ રીતો વર્ણવો અને કોઈપણ બે સમજ આપો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. (06)

1. એબેક્સની ખામી જણાવો.
2. દૈનિક જીવનની કુશળતાની વ્યાખ્યા આપો.
3. વાંચનની તત્પરતા એટલે શું?

પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. દ્રષ્ટિહીન માટે માનસિક અંકગણિત વિકસાવવાની જરૂરિયાત અને મહત્વ લખો.
2. 0 ક્ષતિમાં અન્ય ઇન્દ્રિયોની કુશળતા વિશે માહિતી આપો.
3. દ્રષ્ટિહીન બાળકો માટે સ્પર્શીય નકશા તૈયાર કરવા શિક્ષક તરીકે કઈ કઈ બાબતોનું ધ્યાન રાખશો. સામગ્રીનો ખ્યાલ આપો.

(બ) નીચેની ખાલીજગ્યા પૂરો. (06)

1. _____ થી વિવિધ જ્ઞાનેન્દ્રિય અને તેમજ પ્રતિબોધન ક્ષમતાઓનો વિકાસ થાય છે.
2. અવાજનું વારંવાર પુનરાવર્તન થઈ સાંભળવાની અસરને _____ કહે છે.
3. સ્પર્શઈન્દ્રિય સાથે સંલગ્ન કે તેને ચોક્કસ અનુભવવાના સાધનો _____
4. બાળક ભાષા વિકાસની પ્રથમ શરૂઆત _____ થી થાય છે.
5. નાના સ્કેલના વિશ્વના વિવિધ પાસા, ખાસ નિશાની દ્વારા દર્શાવતા નકશાને _____ કહે છે.
6. દ્રષ્ટિમંદતાવાળા બાળકો _____ દ્વારા વિજ્ઞાન શીખે છે.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2015

નોંધણી નંબર : _____

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

અભ્યાસક્રમ : PGPD

Numerical Code: 0040

પાઠ્યક્રમ : SESM-01

Numerical Code: 0663

વિષય : મંદબુદ્ધિ વ્યક્તિઓની ઓળખ અને આકારણી

તારીખ : 29/12/2015

સમય : 11.00 to 02.00

કુલ ગુણ : 80

-
- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. માનસિક વિકલાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિ/ બાળકની લાક્ષણિકતાઓની વિસ્તારથી ચર્ચા કરો.
 2. તપાસ અને ઓળખની વ્યાખ્યા આપી તપાસ માટેનાં વિવિધ વૈદકીય સાધનો વિશે વિસ્તારથી ચર્ચા કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં જવાબ 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. માનસિક મંદતાનો ઇતિહાસ વર્ણવો.
 2. અસર અને પ્રસારની વ્યાખ્યા આપી ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
 3. ભારતીય પુનર્વાસ પરિષદની રચના સમજાવી આર.સી.આઈનાં કાર્યો ચર્ચો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. માનસિક વિકલાંગતા થવાનાં કારણોની ચર્ચા કરો.
 2. વિકલાંગ ધારો - 1995 ની વિસ્તારથી સમજ આપી માનસિક વિકલાંગ બાળક/ વ્યક્તિ માટે સમાન અસર, અધિકારોની રક્ષા અને પૂર્ણ ભાગીદારીનાં ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં જવાબ 300 શબ્દમાં આપો. (10)
1. આકારણીનાં હેતુઓ જણાવી 'પરીક્ષણ આકારણીની પ્રક્રિયાનો એક ભાગ છે'.- આ વિધાનની સત્યતા સમજાવો.
 2. માનસિક મંદતાને અટકાવવાના ઉપાયો સમજાવો.
 3. સલાહ આપવાની રીતોનું વર્ણન કરી એક સારા સલાહકારનાં ગુણો જણાવો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દમાં આપો. (10)
1. બુદ્ધિ પરીક્ષણની વિવિધ રીતો સમજાવો.
 2. શું લગ્ન કરવાથી માનસિક વિકલાંગતા દૂર થઈ શકે છે? યોગ્ય ઉદાહરણ સાથે વિસ્તારથી સમજાવો.
 3. જાગૃતિ કાર્યક્રમોનું આયોજન કરતી વખતે કઈ કઈ બાબતોનો ખ્યાલ રાખશો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. જન્મથી 6 વર્ષ સુધીનો વિકાસ સમજાવો.
 2. એન.આર.ટી.નાં ફાયદા - ગેરફાયદા.
 3. નેશનલ ટ્રસ્ટ એક્ટની 'બઢતે કદમ' યોજના

- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. ડી.એસ.એમ. IV અને આઈ.સી.ડી.-10 સમજાવો.
 2. કોઈ એક ચિત્રિકરણ સામગ્રી વિશે સમજાવો.
 3. માનસિક વિકલાંગ વ્યક્તિની સામાન્ય જાતીય સમસ્યાઓ.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો એક કે બે વાક્યમાં જવાબ આપો. (06)
1. માનસિક વિકલાંગતાની પરિભાષા લખો.
 2. સી.એન.એસ. ની રચના વર્ણવો.
 3. સી.આર.ટી. નાં ફાયદા.
- પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. પોર્ટેજ ગાઈડ સમજાવો.
 2. માનસિક વિકલાંગતાનો શારીરિક પાથો.
 3. માહિતી એકઠી કરવાની વિવિધ પદ્ધતિઓ
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (06)
1. હાઈપોક્સીયા એટલે લોહીની ઉણપ. (ખરું/ ખોટું)
 2. માતૃત્વ ધારણ કરવાની આદર્શ ઉંમર _____ છે.
 3. ABS નું પૂરું નામ _____ છે.
 4. MRI નું પૂરું નામ _____ છે.
 5. ILAનું પૂરું નામ _____
 6. જન્મ પહેલાંની અવસ્થાઓ જણાવો.
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2015

નોંધણી નંબર : _____

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

અભ્યાસક્રમ : PGPD

Numerical Code: 0040

પાઠ્યક્રમ : SESM-02

Numerical Code: 0666

વિષય : મંદબુદ્ધિતા: તેનાં બહુવિધાકીય પાસાં

તારીખ : 01/01/2016

સમય : 11.00 to 02.00

કુલ ગુણ : 80

-
- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. મગજના મુખ્ય ભાગો કયા છે? તેના કાર્યોની ચર્ચા કરો.
 2. વિકાસના ક્ષેત્રોની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં જવાબ 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. સેરેબ્રલ પાલ્સી ના પ્રકારો સમજાવો.
 2. Downsyndrome શું છે? તેના લક્ષણો સમજાવો.
 3. Posture (આકૃતિ) - વ્યાખ્યા આપીને પ્રકારો સમજાવો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. મંદબુદ્ધિતા ધરાવતા બાળકોમાં વાચા અને ભાષા વિકાસમાં કઈ કઈ મુશ્કેલીઓ પડે છે.
 2. મલ્ટી ડીસીપ્લીનરી જૂથ અને તેના કાર્યો વિશે ચર્ચા કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં જવાબ 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. DPEP ના કાર્યો સમજાવો.
 2. આંતર ડીસીપ્લીનરી જૂથના કાર્યોના ફાયદા અને ગેરફાયદા સમજાવો.
 3. મોટા સ્નાયુ અને સૂક્ષ્મ સ્નાયુના કાર્યો વચ્ચે તફાવત સમજાવો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. ખેંચની પરિભાષા આપીને તેનો પ્રાથમિક ઉપચાર સમજાવો.
 2. હાયપરકીનાસિસ વિશે સમજાવો.
 3. ક્રીટીનીઝમ ની વ્યાખ્યા આપીને લક્ષણો સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. રમતની પરિભાષા આપીને પ્રકારો સમજાવો.
 2. પે ડીગ્રી ચાર્ટ વિશે, આકૃતિ દોરીને સમજાવો.
 3. EYE- HAND Co-ordination વિશે સમજાવો.
- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. હાથના કાર્યો વિશે સમજાવો.
 2. બાળકના વિકાસ માટે સામાજિક વિકાસનું મહત્વ સમજાવો.

3. વ્યવહાર વ્યવસ્થાપનની ચર્ચા કરો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો એક કે બે વાક્યમાં જવાબ આપો. (06)

1. હકારાત્મક પ્રબલન- Positive Reinforcement

2. વૃદ્ધિની વ્યાખ્યા આપો.

3. હસ્તક્ષેપ ની વ્યાખ્યા આપો.

પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)

1. વિકાસના સિદ્ધાંતો સમજાવો.

2. ભૌતિક ચિકીત્સા અને વ્યવસાયિક ચિકીત્સાનો તફાવત

3. ટોકન ઈકોનોમી ની વ્યાખ્યા ઉદાહરણ આપી સમજાવો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (06)

1. શિશુમાં સામાજિક હાસ્યના વિકાસની ઉંમર

(અ) એક મહિનો

(બ) બે મહિના

(ક) ત્રણ મહિના

(ડ) ચાર મહિના

2. ABC નું પૂરું નામ

(અ) Abstrant, Basic, Consevaences

(બ) Antecedent, Behavior, Consevaences

(ક) Antebhavioral Cause

3. પૂરુંનામ આપો:- UMN અને LMN

4. શિશુ દ્વારા બોલાયેલો પહેલો શબ્દ _____ કહેવાય છે.

5. ચંપલ અથવા બૂટ સુંઘાડવાથી ખેંચ મટી જાય છે. (✓ કે ×)

6. માનસિક મંદતા મટાડવાની કોઈ દવા નથી. (✓ કે ×)

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2015

નોંધણી નંબર : _____

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

અભ્યાસક્રમ : PGPD

Numerical Code: 0040

પાઠ્યક્રમ : SESM-03

Numerical Code: 0669

વિષય : અભ્યાસક્રમ અને શિક્ષણકાર્યની વ્યૂહરચનાઓ

તારીખ : 02/01/2016

સમય : 11.00 to 02.00

કુલ ગુણ : 80

-
- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. તમે વ્યક્તિગત શૈક્ષણિક કાર્યક્રમ કેવી રીતે વિકસીત કરશો? તેનું વર્ણન કરો.
 2. પ્રાથમિક સમૂહના માનસિક મંદ વિદ્યાર્થીઓ માટે એક પાઠ આયોજન તૈયાર કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં જવાબ 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. સહઅભ્યાસી કૌશલ્યનું મહત્વ.
 2. કાર્ય વિશ્લેષણ એટલે શું? ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
 3. માનસિક મંદ બાળકો માટે શારીરિક શિક્ષણ કેવી રીતે ઉપયોગી છે,
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. વિશેષ જરૂરિયાતવાળા બાળકોના માટે વિભિન્ન શિક્ષણના સિદ્ધાંત વિશે લખો.
 2. અભ્યાસક્રમ રચનાના વિવિધ સિદ્ધાંતોનું વર્ણન કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નનો જવાબ 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. અભ્યાસક્રમના વિકાસાત્મક અભિગમનું વર્ણન કરો.
 2. અભ્યાસક્રમના વિવિધ ક્ષેત્રોનું સંક્ષિપ્તમાં વર્ણન કરો.
 3. માનસિક વિકલાંગતાના ક્ષેત્રમાં એન.આઈ.એમ.એચ.નો ફાળો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. પ્રબલનના વિવિધ પ્રકારોનું વર્ણન કરો.
 2. મનોરંજન કૌશલ્યને ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
 3. ક્રિયાત્મક શિક્ષણ વિશે નોંધ લખો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. શિક્ષણના સંવેદિય અભિગમ.
 2. વ્યવસાયિક તાલીમ.
 3. અભ્યાસક્રમના ઈકોલોજીકલ અભિગમ.
- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. માનસિક મંદ બાળકોના શિક્ષણ દરમ્યાન પ્રોમટીંગ કેમ જરૂરી છે? વર્ણન કરો.
 2. અભ્યાસક્રમના હેતુ.

3. સંકલિત અને સમ્મિલિત શિક્ષણ વચ્ચે તફાવત.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો એક એક વાક્યમાં જવાબ આપો. (06)
1. રિસોર્સ રૂમ
 2. સ્પેશયલ ઓલમ્પિક.
- પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. પ્રવાસી શિક્ષક.
 2. માનસિક મંદ બાળકો માટે સામાજિક લાભ અને યોજનાઓ વિશે લખો.
 3. ખ્યાલ શિક્ષણના ચરણ લખો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.) (06)
1. સી.એ.આઈ. કમ્પ્યુટર આધારિત શિક્ષણ છે. (ખરા/ ખોટા)
 2. પ્રાથમિક શાળાની ઉંમર વિસ્તાર 6 વર્ષથી નીચે હોય છે. (ખરા/ ખોટા)
 3. ડાન્સ સહઅભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓનો ઉદાહરણ છે. (ખરા/ ખોટા)
 4. વી.એ.કે.ટી. અભિગમ બહુ સંવેદી અભિગમનો એક પ્રકાર છે. (ખરા/ ખોટા)
 5. સ્નાન કરવું એ દૈનિક જીવનની એક ક્રિયા છે. (ખરા/ ખોટા)
 6. વી.એસ.એ. વિકલાંગતા શિક્ષણ સંબંધિત પ્રવૃત્તિ છે. (ખરા/ ખોટા)
-

Dr. Babasaheb Ambedkar Open University
Term End Examination December - 2015

Course : Bachelor of Education

Numerical Code: 0041

Roll No.: _____

Subject Code : SECM-01

Numerical Code: 0652

Subject : Teaching of English

Date : 30/12/2015

Time : 11.00 to 02.00

Total Marks : 80

- Q-1 (A) Answer any One of the following in about 500 words. (10)**
1. What is lesson planning? How is it useful in teaching and learning a language?
 2. Write an essay on the status of the English language in present day India.
- (B) Answer any Two of the following questions. Each answer should be in about 300 words. (10)**
1. What do you mean by speech Skills? How can the skills in this regard be developed?
 2. How is Direct Method useful in the learning of a secondary language?
 3. What are the inherent limitations of the Grammar Translation Method?
- Q-2 (A) Answer any One of the following in about 500 words. (10)**
1. What are the types of Reading? Explain Extensive Reading in detail.
 2. Write an essay on "Corruption".
- (B) Answer any Two of the following questions. Each answer should be in about 300 words. (10)**
1. Prepare Conversation: 'You receive a call from your friend giving you his new address.'
 2. Stating the kinds of Punctuation marks; explain any two kinds of them with illustrations.
 3. Write a letter to your friend inviting him/ her to attend your sister's marriage ceremony.
- Q-3 (A) Answer any two of the following questions. Each answer should be in about 300 words. (10)**
1. What are the different ways to enrich vocabulary in English language?
 2. Discuss the rules of plural formation in English grammar.
 3. What is the Noun? Explain and illustrate proper noun and common noun in detail.
- (B) Answer any two of the following questions. Each answer should be in about 150 words. (06)**
1. How is an active voice sentence turned into passive voice sentence? Explain and illustrate it with its transformational rules.
 2. What are the special uses of 'Shall' and 'Will' in English grammar?
 3. Explain Noun clauses with illustration briefly.
- Q-4 (A) Answer any Two of the following questions. Each answer should be in about 150 words. (06)**
1. What are the limitations of the Structural Approach?
 2. Enlist the main characteristics of the Communicative Approach?
 3. Why is the 'Direct Method' not suitable in India?
- (B) Answer the following questions briefly. (06)**
1. Note down any two aspects according to situations and contexts to teach expression with Communication.

2. What do you mean by 'The Bilingual Method'? Who devised this Method?
3. State any two objectives of developing Communicative Skills.

Q-5 (A) Answer any Two of the following questions. Each answer should be in about 150 words. (06)

1. What is the difference between a text and an extract?
2. "Language is called eight armed". Explain it keeping with the importance of language in mind briefly.
3. What do you mean by a sentence? Explain it with an example.

(B) Answer the following questions. (06)

1. What is syntax?
 2. What do you mean by slang?
 3. Note down two types of words in English grammar.
 4. The national sequence of four skills of language learning in English is_____.
 5. The noun form of 'dwelt' is _____.
 6. The first form of a verb 'held' is _____.
-

डॉ.बाबासाहेब अंबेडकर ओपन युनिवर्सिटी
सत्रांत परीक्षा दिसम्बर- २०१५
स्पे.बी.एड्.

अभ्यासक्रम : स्पे.बी.एड्

Numerical Code: 0041

नोंधणी नंबर :

पाठ्यक्रम : SECM-02

Numerical Code: 0653

विषय : हिन्दी का शिक्षण कार्य

दिनांक : ३०/१२/२०१५

समय : ११.०० से २.००

कुल गुण : ८०

-
- प्रश्न-1 (अ) निम्नांकित दो प्रश्नों में से किन्हीं एक प्रश्न का 500 शब्दों में उत्तर लिखिए / (10)
1. भाषा का अर्थ महत्व एवं किन्हीं दो भाषाई कौशल्य का परिचय दीजिए /
 2. भाषा की परिभाषा एवं भाषा की प्रकृति लिखिए /
- (ब) निम्नांकित तीन प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के 300 शब्दों में उत्तर लिखिए / (10)
1. भाषा शिक्षण सामग्री का अर्थ बताकर पाठ्यपुस्तक का परिचय दीजिए /
 2. भाषा - पाठ्यक्रम की आवश्यक दक्षताएँ क्या होनी चाहिए?
 3. मौखिक कौशल का अर्थ बताकर उसका स्वरूप स्पष्ट कीजिए /
- प्रश्न-2 (अ) निम्नांकित दो प्रश्नों में से किन्हीं एक प्रश्न का 500 शब्दों में उत्तर लिखिए / (10)
1. श्रवण कौशल का अर्थ और उसका महत्व स्पष्ट कीजिए /
 2. भाषण कौशल का अर्थ और विकास की प्रवृत्तियाँ लिखिए /
- (ब) निम्नांकित तीन प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के 300 शब्दों में उत्तर लिखिए / (10)
1. भाषण कौशल के विकास में यांत्रिक उपकरणों का उपयोग लिखिए /
 2. पढ़ने का अर्थ और महत्व लिखिए /
 3. पठन शिक्षण प्रक्रिया के सोपान लिखिए /
- प्रश्न-3 (अ) निम्नांकित तीन प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के 300 शब्दों में उत्तर लिखिए / (10)
1. पठन की दो अवस्थाओं का परिचय दीजिए /
 2. लेखन का अर्थ उद्देश्य एवं लेखन का महत्व स्पष्ट कीजिए /
 3. लेखन कौशल के आरंभ चरण का विवरण लिखिए /
- (ब) निम्नांकित तीन प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के 150 शब्दों में उत्तर लिखिए / (06)
1. शुद्ध लेखन का अर्थ लिखिए /
 2. प्रयोजनमूलक का अर्थ लिखिए /
 3. आपके प्रधानचार्य को कोई विषय पर पत्र लिखिए /

प्रश्न-4 (अ) निम्नांकित तीन प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर 150 शब्दों में लिखिए / (06)

1. व्याकरण शिक्षा का महत्व लिखिए /
2. व्याकरण शिक्षण की आगमन प्रणाली क्या है /
3. कविता के सस्वर पाठ में आप क्या करेंगे?

(ब) निम्नांकित प्रश्नों के उत्तर एक वाक्य में लिखिए / (06)

1. कहानी शिक्षण को अधिक स्पष्ट करने के लिए कौन से उपकरणों का उपयोग करेंगे?
2. जिस कविता का गान नहीं हो सकता उसे कैसे पढाया जा सकता है?
3. बिजली से न चलने वाला दृश्य-श्राव्य उपकरण कौन सा है?

प्रश्न-5 (अ) निम्नांकित प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के 150 शब्दों में उत्तर लिखिए / (06)

1. किन्हीं एक नाटक की पाठ योजना तैयार कीजिए /
2. नाटक को समझाने के सोपान लिखिए /
3. नाटक का महत्व लिखिए /

(ब) निम्नांकित रिक्तस्थान पूर्ति कीजिए / (06)

1. कोई लेखक द्वारा किसी महान व्यक्ति के लिए किया गया चरित्र चित्रण _____ साहित्यिक विधा है /
 2. अतीत में घटी घटनाओं को याद करके लिखने की साहित्यिक विधा को _____ कहते हैं /
 3. राजेन्द्रबाबू संस्मरण किसने _____ लिखा है /
 4. यात्राओं का वर्णन साहित्य की _____ विधा में आता है /
 5. नागार्जुन _____ जीवनी के लेखक है /
 6. कार्टून में शिक्षा के साथ _____ होता है /
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2015

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : SECM-03

Numerical Code: 0654

વિષય : ગુજરાતીનું શિક્ષણકાર્ય

તારીખ : 30/12/2015

સમય : 11.00 to 02.00

કુલ ગુણ : 80

- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. માન્ય ભાષાઓ અને બોલીઓની વિગતે ચર્ચા કરો.
 2. શૈક્ષણિક હેતુઓનું મહત્વ જણાવી શૈક્ષણિક હેતુઓની સંરચના કરતી વખતે તમે કઈ કઈ બાબતોનું ધ્યાન રાખશો?
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. તાસ પાઠઆયોજન અને એકમપાઠ આયોજન વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
 2. ભાષાના ઘટકોની ચર્ચા કરો.
 3. માતૃભાષાનાં ઉપેક્ષાનાં કારણોની ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. શ્રવણકૌશલ્યની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી શ્રવણ કૌશલ્યનાં ઘટકોની વિગતે ચર્ચા કરો.
 2. કથન કૌશલ્યની સંકલ્પના જણાવી તેનું મહત્વ અને કથન કૌશલ્ય વિકસાવવાની પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. અશુદ્ધ ઉચ્ચારણનાં કારણો જણાવી ઉપાયો સૂચવો.
 2. વાચનનાં પ્રકારો જણાવી મૂકવાચનનું મહત્વ સ્પષ્ટ કરો.
 3. લેખન કૌશલ્યની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી તેનું મહત્વ જણાવો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ આપો. (10)
1. આગમન- નિગમન પદ્ધતિનું મહત્વ સ્પષ્ટ કરો.
 2. પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિ સિદ્ધાંતો જણાવો.
 3. માતૃભાષા શિક્ષણની પ્રયુક્તિઓ કોઈપણ ત્રણ ઉદાહરણ સાથે લખો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. ગદ્ય શિક્ષણનાં સામાન્ય હેતુઓ જણાવો.
 2. પદ્ય શિક્ષણનાં હેતુઓ જણાવો.
 3. વ્યાકરણ શિક્ષણની પદ્ધતિઓ જણાવો.

પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)

1. માતૃભાષા શિક્ષણમાં શૈક્ષણિક સાધનોનું મહત્વ જણાવો.
2. પાઠ્યપુસ્તકના લક્ષણોની ચર્ચા કરો.
3. આદર્શપુસ્તક તૈયાર કરતી વખતે તમે કઈ કઈ કાળજી રાખશો?

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. (06)

1. મૂલ્યાંકનનાં લક્ષણો જણાવો.
2. મૌખિક કસોટીના લાભ જણાવો.
3. ભાષા પ્રયોગ શાળાનું મહત્વ સ્પષ્ટ કરો.

પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. માતૃભાષા શિક્ષણમાં ક્રિયાત્મક સંશોધનનું મહત્વ જણાવો.
2. વ્યાકરણ શિક્ષણને નીરસ બનતા અટકાવવા તમે કઈ કઈ કાળજી રાખશો?
3. વર્તમાન પરીક્ષા પદ્ધતિની ખામીઓ જણાવો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (06)

1. “ભાષા એટલે ધ્વનિ સંકેતો દ્વારા વિચારોની અભિવ્યક્તિ”
(A) સ્વીટ (B) બ્લોક અને ટ્રગર (C) કરેલ (D) એડવર્ડ સમીર
2. “પાઠ આયોજન એટલે શૈક્ષણિક હેતુઓની પ્રાપ્તિ માટે શિક્ષક જે ક્રિયાઓનું આયોજન કરે તેનો આલેખપત્ર”.
(A) વિનિંગ અને વિનિંગ (B) ભાટિયા (C) બોસિંગ (D) લેસ્ટર સ્ટેન્ડ
3. “વાચન એ તર્કની પ્રક્રિયા છે”.
(A) રોબિન્સ (B) થોર્નડાઇક (C) બેટ્સ (D) ડેબ્રો
4. “શાળામાં આયાત થયેલો વાસ્તવિક જીવન પ્રવૃત્તિનો એક નાનકડો અંશ યા ભાગ એટલે પ્રોજેક્ટ”.
(A) બર્ટન (B) સ્ટીવન્સ (C) બલાર્ડ (D) રાયબર્ન
5. “અભિક્રમિત અધ્યયનની રચનામાં કેટલા સિદ્ધાંતો છે?
(A) ત્રણ (B) છ (C) સાત (D) પાંચ
6. નીચેનામાંથી દ્રષ્ટિગમ્ય સાધન જણાવો.
(A) ફેનલ બોર્ડ (B) રેડિયો (C) ફિલ્મ (D) કમ્પ્યુટર

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2015

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : SECM-04

Numerical Code: 0655

વિષય : વિજ્ઞાનનું શિક્ષણકાર્ય

તારીખ : 03/01/2016

સમય : 11.00 to 02.00

કુલ ગુણ : 80

-
- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. વિજ્ઞાન એટલે શું? વિજ્ઞાનના જુદા જુદા તથ્યો જણાવી મુદ્દાસર સમજૂતી આપો.
 2. પરમાણુ એટલે શું? પરમાણુ રચનાનું રૂથરફોર્ડનું મોડલ આકૃતિસહ વર્ણવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. વૈજ્ઞાનિક જ્ઞાનના ગુણધર્મો કયા કયા છે? મુદ્દાસર સમજાવો.
 2. રાસાયણિક સૂત્ર એટલે શું? રાસાયણિક સૂત્ર દ્વારા કઈ કઈ માહિતી પ્રાપ્ત થાય છે?
 3. સજીવોનું નિવાસસ્થાન એટલે શું? નિવાસસ્થાનનાં પ્રકારોનાં પ્રકારોનાં નામ લખી ગમે તે એક વિશે સમજાવો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. વિજ્ઞાનના અધ્યયન- અધ્યાપનના શિક્ષક કેન્દ્રી અને વિદ્યાર્થી કેન્દ્રી અભિગમની તુલના કરો.
 2. આધુનિક આવર્તકોષ્ટકના આવર્તોની લાક્ષણિકતાઓ લખો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. આપણી અધ્યયનની જુદી રીતો કઈ-કઈ છે? તે રીતોના નામ લખી દરેકનું સ્પષ્ટીકરણ કરો.
 2. આયનિક બંધ એટલે શું? યોગ્ય ઉદાહરણ લઈ સમજાવો.
 3. સજીવોના બંધારણના સ્તરો જણાવી તે પૈકી ગમે તે બે સ્તર મુદ્દાસર સમજાવો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. એકમ આયોજન એટલે શું? એકમ આયોજનના સ્વરૂપનું ઉદાહરણ આપો.
 2. મોલ સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી મોલ સંખ્યા ગણવાનું સૂત્ર લખો.
 3. વનસ્પતિમાં સહનિયમન મુદ્દાસર સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. વ્યાખ્યાન પદ્ધતિની ખામીઓ જણાવો.
 2. ધાતુ અને અધાતુના તફાવતના 6-6 મુદ્દા લખો.
 3. સમવિભાજન અને અર્ધીકરણ વચ્ચેના તફાવતના 6-6 મુદ્દા લખો.

- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં લખો. (06)
1. વિજ્ઞાનના વિદ્યાર્થીઓ માટે ચોક્કસ અને અર્થપૂર્ણ અધ્યયન અનુભવો સ્પષ્ટ કરો.
 2. ફીણ પ્લવન પદ્ધતિ પર ટૂંકનોંધ લખો.
 3. ઉત્સર્જન એટલે શું? સજીવોમાં ઉત્સર્જનની ક્રિયા સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (06)
1. અભ્યાસક્રમ રચનાનો અનુરૂપતાનો સિદ્ધાંત સમજાવો.
 2. મોસલિનો આવર્ત નિયમ લખો.
 3. પરિસ્થિતિવિદ્યા અને પર્યાવરણ વચ્ચેનો ભેદ લખો.
- પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં લખો. (06)
1. વિજ્ઞાન પ્રયોગશાળામાં સલામતીના નિયમો લખો.
 2. બ્યુટેનનું ઉદાહરણ લઈ કાર્બનિક સંયોજનોમાં સમઘટકતા બંધારણીય સૂત્રો સાથે સમજાવો.
 3. અનાજ સંગ્રહ સાથે સંકળાયેલી કોઈપણ છ સમસ્યાઓ લખો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (06)
1. ગ્રેડ નક્કી કરવાની મુખ્ય બે પદ્ધતિના નામ લખો.
 2. આવર્ત કોષ્ટકના નિષ્ક્રિય વાયુ તત્ત્વોની સંજ્ઞા લખો.
 3. સહસંયોજક બંધને બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે?
 4. સોડિયમ કાર્બોનેટનો અણુભાર કેટલો થાય?
 5. વનસ્પતિ કોષમાં કઈ અંગિકા નરજન્યુ સિવાયના કોષમાં ગેરહાજર હોય છે?
 6. કઈ અંગિકાને કોષનું પાવર હાઉસ કહે છે?
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2015

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : SECM-05

Numerical Code: 0656

વિષય : ગણિતનું શિક્ષણકાર્ય

તારીખ : 03/01/2016

સમય : 11.00 to 02.00

કુલ ગુણ : 80

-
- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં લખો. (10)
1. ગણિતની લાક્ષણિકતાઓ જણાવી રોજિંદા જીવનમાં ગણિતનું મહત્વ અને તેની ઉપયોગિતા સમજાવો.
 2. મધ્યવર્તી સ્થિતિમાનના માપો જણાવી વિગતે ચર્ચા કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. ગણિત શિક્ષણની પ્રયુક્તિઓ તરીકે ગૃહકાર્ય અને સ્વાધ્યાય કાર્ય પ્રયુક્તિની સમજૂતી આપો.
 2. અભ્યાસક્રમનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી જુદી-જુદી સંબંધિત બાબતો વિશે ચર્ચા કરો.
 3. ઘાતાંકો એટલે શું? ઘાતાંકોનાં નિયમો ઉદાહરણસહ ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. ગણિત શીખવવાની વિવિધ પદ્ધતિઓ જણાવી કોઈપણ બે વિશે વિગતે ચર્ચા કરો.
 2. આંકડાશાસ્ત્રનો અર્થ જણાવી જીવનની પરિસ્થિતિઓમાં તેનો ઉપયોગ ઉદાહરણસહ ચર્ચા કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. સંખ્યા સહિતની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી સંમેય અને અસંમેય સંખ્યાઓની ઉદાહરણસહ ચર્ચા કરો.
 2. સાદુંવ્યાજ અને ચક્રવૃદ્ધિ અંગે સ્પષ્ટ કરી શેર અને ડિબેન્ચર્સ વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
 3. ગણિત શિક્ષણમાં મૂલ્યાંકનમાં હેતુઓનું વર્ગીકરણ સમજાવો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. ગણના પ્રકારો ઉદાહરણસહ ચર્ચા કરો.
 2. શેષ પ્રમેય અને અવયવ પ્રમેય ઉદાહરણસહ સમજાવો.
 3. કોમ્પ્યુટરના કાર્યો અને લાક્ષણિકતાઓ વિશે ચર્ચા કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. વર્તુળના કેન્દ્રમાંથી વર્તુળમાં વ્યાસ ન હોય તેવી જીવા પરનો લંબ તેને દુભાગે છે- સાબિત કરો.
 2. સાબિત કરો. $\cos^2 A + \sin^2 A = 1$
 3. પાયથાગોરસના પ્રમેયની સાબિતી આપો.
- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. જો $\sin \theta = 1/3$ હોય તો $\cos \theta \operatorname{cosec} \theta + \tan \theta \cdot \sec \theta$ શોધો.
 2. $(1 + \cot A - \operatorname{cosec} A)(1 + \tan A + \sec A) = 2$

3. ચક્રિય ચતુષ્કોણના સામસામેના ખૂણા પૂરક હોય છે.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. (06)

1. $2\sec^2 \theta - \sec^4 \theta - 2\operatorname{cosec}^2 \theta + \operatorname{cosec}^4 \theta + 1 = \cot^4 \theta - \tan^4 \theta$

2. એક ઘડિયાળનો મીનીટ કાંટો 10 સેમી લાંબો છે તો 10 થી 10:35 ના સમયગાળા દરમિયાન મિનિટ કાંટાએ બનાવેલ આકારનું ક્ષેત્રફળ શોધો.

પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. નીચેના સમીકરણનો ઉકેલ મેળવો.

$$4x - 3y = 6 \text{ અને } 2x + 5y = 16$$

2. 240 કિમી.ની મુસાફરી માટે ધીમી ગાડીની ઝડપ ઝડપી ગાડી કરતાં કલાકના 20 કિમી ઓછી હોય તો બંને ગાડીની સરેરાશ ઝડપ કેટલી હશે.

3. 60 મીટર ઊંચાઈના એક મિનારાની ટોચ પરથી ટાવરની ટોચ અને તળીયાના અવસેધકોણો 30° અને 60° છે તો ટાવરની ઊંચાઈ શોધો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (06)

1. $\log 216 = 3 \Rightarrow a = \underline{\hspace{2cm}}$ થાય.

2. દ્વિઘાત સમીકરણ $ax^2 + bx + c = 0$ જ્યાં $a \neq 0$, a, b, c વાસ્તવિક સંખ્યા છે તો બીજનો સરવાળો $\underline{\hspace{2cm}}$ થાય.

3. $A = \{0,1\}; B = \{0, a, b\}$ તો $B \cap (A \cup C) = \underline{\hspace{2cm}}$ થાય.

4. સમબાજુ ત્રિકોણનું ક્ષેત્રફળ = $\underline{\hspace{2cm}}$ અને ઊંચાઈ = $\underline{\hspace{2cm}}$ થાય.

5. નળાકારનું ઘનફળ અને શંકુના ઘનફળના ગુણોત્તર = $\underline{\hspace{2cm}}$ થાય.

6. જો ગોળાની ત્રિજ્યાને બમણી કરવામાં આવે તો તેનું ઘનફળ $\underline{\hspace{2cm}}$ ગણું હશે.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2015

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : SECM-06

Numerical Code: 0657

વિષય : સમાજવિદ્યાનું શિક્ષણકાર્ય

તારીખ : 03/01/2016

સમય : 11.00 to 2.00

કુલ ગુણ : 80

-
- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલ બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. સમાજવિદ્યાની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો. સમાજવિદ્યાના ધ્યેયો અને હેતુઓ જણાવો.
 2. શૈક્ષણિક સાધનનો અર્થ જણાવી સમાજવિદ્યા શિક્ષણમાં શૈક્ષણિક સાધનોનું મહત્વ સ્પષ્ટ કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ આપો. (10)
1. નકશો એટલે શું? નકશાના જુદા- જુદા પ્રકારો જણાવો.
 2. મૂલ્યાંકનની વ્યાખ્યા આપી માપન અને મૂલ્યાંકન વચ્ચેનો તફાવત આપો.
 3. વસ્તુલક્ષી કસોટીના વિવિધ પ્રકારો ઉદાહરણ સહિત જણાવો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નોના પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. ઇતિહાસમાં નદી તટ (સમુદ્ર તટીય) સભ્યતાઓ સમજાવો.
 2. ભૂગોળનો અર્થ સમજાવી ભૌગોલિક પરિકલ્પનાઓનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ આપો. (10)
1. અર્થતંત્રનાં પ્રકારો સમજાવો.
 2. ભારતીય સંવિધાનના મુખ્ય સ્ત્રોત અને વિશેષતાઓ વર્ણવો.
 3. પર્યાવરણનો અર્થ આપી પર્યાવરણના પ્રકારો સમજાવો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલ ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. પ્રદૂષણ એટલે શું? પ્રદૂષણના જુદા-જુદા પ્રકારો જણાવો.
 2. નાગરિકતા મૂળભૂત અધિકારો ચર્ચો.
 3. આર્થિક વિકાસ એટલે શું? આર્થિક વિકાસનાં ઘટકો ચર્ચો.
- (બ) નીચે આપેલ ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. માનવવિકાસ સૂચક આંક સમજાવો.
 2. ભારતમાં પંચાયતી રાજનો ઉદભવ જણાવો.
 3. સમાજવિદ્યા શિક્ષણમાં વર્તમાન પત્રો અને ટેલિવિઝનની ઉપયોગિતા ચર્ચો.
- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. દ્વિકલ્પીય ઉચ્ચપ્રદેશનું વર્ણન કરો.
 2. આર્થિક વિકાસને અવરોધક પરિબલો ચર્ચો.

3. ભારતીય સંસ્કૃતિના મુખ્ય લક્ષણો જણાવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. (06)
1. આષ્ટાંગ માર્ગ કોણે આપ્યો છે?
 2. રાષ્ટ્રપતિ પદના ઉમેદવારની લાયકાત જણાવો.
 3. ભરતીના જંગલોમાંથી કયું વૃક્ષ પ્રાપ્ત થાય છે?

- પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. રાજ્યસભા અને લોકસભા વિશે નોંધ લખો.
 2. બિનજોડાણવાદની નીતિ સમજાવો.
 3. આંતરમાળખું એટલે શું? ભારતીય રેલ્વે વિશે માહિતી આપો.

- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (ખરા-ખોટા) (06)
1. રામકૃષ્ણ મિશનની સ્થાપના સ્વામી રામકૃષ્ણ પરમહંસે કરી છે.
 2. રાજ્યસભાની સભ્ય સંખ્યા 250 છે.
 3. રાજા રામમોહનરાય ને ભારતના સૌપ્રથમ આધુનિક પુરુષ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
 4. ભારત સરકારના બધા જ વ્યવહારો વડાપ્રધાનના નામે થાય છે.
 5. અનુભવ શંકુ એડગર ડેલે આપ્યો છે.
 6. શૈક્ષણિક સાધનના ઉપયોગથી અધ્યયન અસરકારક બને છે.
-